

Dos taüts negres i dos de blancs

PEP COLL. *Dos taüts negres i dos de blancs*. Proa, 2013

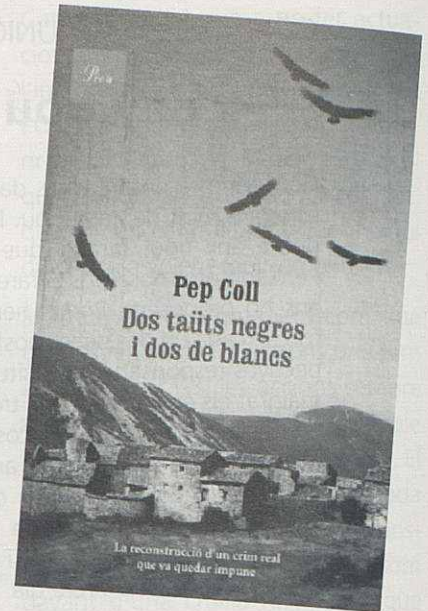
Dos taüts negres i dos de blancs, l'última obra de Pep Coll, reconstrueix uns crims ocorreguts l'any 1943 en una masia de Carreu, poble del Pallars Jussà. De fet, l'autor presenta una història novel·lada d'uns fets i d'uns personatges reals ambientats en una època molt negra, un època en què els bàndols de la guerra civil encara eren molt presents en la vida, malviscuda, d'uns pagesos, masovers d'unes masies enmig de serres feréstegues i aïllades. Malgrat que els crims relatats tenen més a veure amb les enveges i amb l'estat trastornat d'unes persones, els processos de la justícia i els procediments per aclarir la tràgica mort de tota una família ens situa de ple en els moments més foscos dels primers anys del franquisme.

Pep Coll va néixer a Personada, molt a prop d'on es desenvolupa la novel·la, i recorda la por que passava de petit quan li encarregaven d'anar a buscar la llet: "no em podia treure la por del damunt, una por que em creixia per dins a mesura que m'atansava a Vilanoveta..." L'autor, a part dels seus records, encara va poder entrevistar testimonis vius d'aquells pobles que recordaven bona part dels fets. Paral·lelament es documentà a l'arxiu comarcal de Tremp i amb una extensa bibliografia de llibres d'història situats en aquells anys. L'ambientació és molt real i respon a fets històrics però quan el lector s'endinsa en aquesta recreació dels esdeveniments se sent transportat a la millor novel·la negra que hagi pogut llegir, sense detectius ni policies que investiguin amb audàcia. També Truman Capote va recrear l'assassinat d'una família a Kansas a la famosa novel·la *A sang freda* i els fets que es narren en ambdues obres presenten alguns paral·lelismes com la crueltat, el nombre de víctimes i el d'assassins; però, el procés judicial, la condemna i la difusió mediàtica del que va passar no té res a veure perquè els anys quaranta aquí a Catalunya enfosqueixen qualsevol procés i la justícia està en mans de persones corruptes addictes a un règim que defensa els seus.

El llibre es divideix en dinou capítols i cadascun porta per títol el nom, els cognoms i la data de naixement i mort d'un dels personatges de l'entramat. Aquests són l'amo, el desertor, el masover, la masovera, la filla petita, un testimoni, el capellà dels gitanos, el jutge en funcions, etc. Cada capítol aporta alguna novetat al que va passar aquell matí de 1943 des de l'òptica del personatge protagonista del capítol. Per tant, no es tracta d'una estructura de plantejament, nus i desenllaç, ni l'acció ens condueix cap a un trepidant final. En aquest sentit, la novel·la té una originalitat que la fa molt atractiva perquè, encara que cada capítol sigui com un parèntesi estàtic, manté intriga i interès pel lector. És d'aquells llibres que no es poden deixar, encara que es faci clar quan l'acabes de llegir.

A part d'aquests dinou capítols, *Dos taüts...*, conté com una obertura, *Prohibit el pas* i una cloenda, *Volters*. Aquest començament i final donen impressió de completesa, de versemblança; l'autor, en primera persona ensenya les cartes, ens explica vivències d'infant, records, excursions als llocs dels fets,...

L'obra de Pep Coll té un personatge connectat amb el Vallès i amb la literatura catalana, es tracta de Carles Sindreu. L'amo de les masies de Laortó, on vivien les víctimes, i de tot el territori on se situa la novel·la era Joaquim Sindreu Estruch (1875-1939), pare del poeta, que van matar al final de la guerra prop de Mont-

many. En un dels primers capítols pare i fill recorren aquells masos, parlen amb els masovers,...

"-I d'aquests dies per Carreu, què me'n dius?"

"-La veritat és que ho he trobat molt diferent de com m'ho imaginava. Aquelles penyes altíssimes, els boscos de l'obaga, els barrancs, tot el país impressiona de tan esquerp i salvatge... Els sots feréstecs de debò són a Carreu, no pas als boscos de Montmany". Precisament en aquest mateix capítol hi ha un moment deliciós quan Sindreu recita un poema avantguardista davant de Mílio, pastor i acordionista que també fa versos amb les Cobles del Peïrot:

"-Passen moltons / entre polseguera. / Així passen també les il·lusions".

-I ja està? Això és molt curt! —es va queixar el poeta de Carreu—. Ha passat molt de pressa, aquest escamot de moltons. I cap on van els corders si es pot saber?"

Fina Dantí

DIBUIXANT IL·LUSTRADOR I PUBLICITARI

- CARICATURES I RETRATS
- ARBRES GENEALÒGICS
- ESCUTS HERALDICS
- RETOLACIO A MÀ
- PERGAMINS

A. CLAVÉ, 39 - LLIÇÀ D'AMUNT - TEL. 93 841 70 92 - MÒB. 636 38 77 26